

kamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti ¹⁾ Hieta-
niemen tapettitehdas osakeyhtiön rakentamaan Hietaniemeen maihin-
nousulaiturin ehdoin, että se sijoitettiin kamarin katselmuslausunnossa
tarkemmin ilmaistulla tavalla.

Lupa maihinnousulaiturien säilyttämiseen. Tehdystä anomuksesta,
jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ Hieta-
niemen vuokratontin n:o 1 vuokraajan, insinööri A. Nordqvistin pitämään
kolme mainitulle tontille ilman lupaa rakennettua maihinnousulaituria
edelleen paikoillaan, kuitenkin ehdoin, että hän poisti ne heti kun kaupunki
katsoi sen tarpeelliseksi.

Lupa venehuoneen rakentamiseen Kaisaniemeen. Rahatoimikamarin
puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ Helsingfors rodd-
klubb nimiselle seuralle luvan rakentaa Kaisaniemen puistoon rantaan
Kasvitieteellisen puutarhan vastaisena idan viereen venehuoneen pääasialli-
sesti tätä tarkoitusta varten laadittujen luonnospiirustusten mukaisesti,
velvoittaen seuran pitämään venehuoneen siistissä kunnossa sekä suoritta-
maan paikasta, jonka seura sai pitää hallussaan toistaiseksi, kaupungille
vuosivuokraa 25 markkaa.

Lupa uimahuoneen rakentamiseen Ruoholahteen. Ajuri H. A. Rundman
oli anonut rahatoimikamarilta lupaa saada rakentaa Ruoholahteen kaksi
työtätekeväälle luokalle tarkoitettua uimahuonetta, toisen miehille, toisen nai-
sille ja lapsille. Kamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto hy-
väksyi ⁴⁾ tämän anomuksen ehdoin, että uimahuoneet sijoitettiin niin kauas
rannasta, että vähin vedensyvyys siellä keskivedenkorkeuden vallitessa
oli viisi jalkaa, että naisille ja lapsille aiottujen altaiden pohjat tehtiin
siirrettäviksi pystysuoraan suuntaan sekä ettei uinnista saanut ottaa
maksua enempää kuin 5 penniä aikuiselta henkilöltä ja yhtä paljon kah-
delta lapselta yhteensä. Tarkoitukseen tarvittava paikka luovutettiin
hakijalle maksutta viiden vuoden ajaksi.

3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Tavarasuojain rakentaminen Eteläsatamaan. Rahatoimikamarin teke-
män esityksen uuden tavarasuojan rakentamisesta Eteläsatamaan kei-
sarillisen linnan edustalla olevalle laiturihaaralle kaupunginvaltuusto
lähetti ⁵⁾ satamakapteenille ja laivanpääällikköyhdistykselle. Satama-
kapteenin asiasta antama lausunto saapui kertomusvuoden kuluessa, mutta
mainitulta yhdistykseltä ei vuoden loppuun mennessä ollut saapunut val-
tuustolle lausuntoa.

Kauppahallin rakentaminen. Lisätyt kaupunginvaltuutetut olivat
vuonna 1885 antaneet ⁶⁾ uudelle valiokunnalle tehtäväksi selvittää, voi-
tiinko se kauppahalli, jonka rakentamista Kasarmintorille sekä aikaisemmin
asetettu valiokunta ⁷⁾ että rahatoimikamari ⁸⁾ olivat puoltaneet, mahdollisesti
sijoittaa Läntiselle rantakadulle ja kuinka paljon se siinä tapauksessa tuli

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. maalisk. 6 §. — ²⁾ S:n 27 p. huhtik. 11 §. — ³⁾ S:n 9 p.
maalisk. 13 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. toukok. 5 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. huhtik. 14 §. — ⁶⁾ Ks.
s. 68. — ⁷⁾ Ks. s. 16. — ⁸⁾ Ks. 1879—83 kert. s. 286.

maksamaan sekä voitiinko mahdollisesti jokin muu paikka havaita tähän tarkoitukseen sopivaksi. Vuonna 1886 antamassaan mietinnössä¹⁾ uusi valiokunta kannatti mahdolliseksi mainittua Läntisen rantakadun paikkaa kalastajasataman ja toriliikkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsevana kauppahallille sopivimpana. Rakennus olisi sijoitettava kalastajasataman ja korttelien n:ot 46 ja 54 välille ja sen tulisi olla pituudeltaan 460 jalkaa. Liikenteen helpottamiseksi olisi tämä pituus jaettava kolmeen osaan, jotka erottaisi toisistaan kaksi 30 jalan levyistä katoksellista läpikulkutietä; yksi näistä olisi Pohjois Makasiinikadun suoraviivainen jatko. Myyntikojut, luvultaan 243, joista 168 suurempia ja 75 pienempiä, olisi järjestettävä kahden rakennuksen pituussuuntaan kulkevan 10 jalan levyisen käytävän kummallekin puolelle, ja niissä olisi myyntipöydät ainoastaan käytävien puoleisella sivulla. Sen lisäksi olisi rakennukseen sijoitettava pienehkö päällysmiehen huone. Rakennuksen ulkokuoreen olisi käytettävä rautarakennetta, mutta hallin jakaminen myyntikojuihin suoritettaisiin puuta käyttäen. Kojujen oviaukot olisi varustettava lukittavilla kierrekaihtimilla. Lukuisista saapuneista kauppahallirakennuksen luonnoksista valiokunta pääkohdittain puolsi duisburgilaisen rautateollisuustoiminimen Harkortin laatimaa, jonka kustannusarvio päättyi 116,531 markkaan; tähän tulisi valiokunnan arvion mukaan lisäksi 105,000 markkaa hallin pohjan päällystämiseksi asfaltilla, myymäläin sisustamisesta, perusmuurauksesta y. m. Valiokunnan laatima käyttö-laskelma osoitti edellyttäen, ettei hallia tarvinnut lämmittää, seuraavia lukuja:

M e n o t.

Valaistus	Smk 2,688: —
Korjaukset	» 3,500: —
Päällysmiehen ja hänen apulaisensa palkka	» 2,400: —
	Yhteensä Smk 8,588: —

T u l o t.

Vuokrat 168 kojusta à Smk 150: —	Smk 25,200: —
» 75 » à » 72: —	» 5,400: —
	Yhteensä Smk 30,600: —

Valiokunta ehdotti, että lisätyt kaupunginvaltuutetut päättäisivät: että Läntiselle rantakadulle pääasiallisesti Harkortin toiminimen laatiman ehdotuksen mukaisesti, mutta ottaen huomioon erinäisiä valiokunnan niihin ehdottamia muutoksia, rakennettaisiin kaupungille kauppahalli, jonka myymälät vuokrattaisiin elintarpeiden myyjille ja muille, jotka voitiin katsoa oikeutetuiksi käyttämään kaupungin torien vakinaisia myyntipaikkoja; sekä

osoittaa mainitun kauppahallin rakentamiseen ja sisustamiseen 220,000 markkaa.

Sen lisäksi valiokunta ehdotti, että varsinainen kaupunginvaltuusto siinä tapauksessa, että lisätyt kaupunginvaltuutetut hyväksyivät nämä ehdotukset, päättäisi:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

tehdä senaatille anomuksen kaupunginasemakaavan muuttamisesta kauppahallin rakentamisen vaatimalla tavalla; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria sen jälkeen kun toiminimi Harkort laatimansa ehdotuksen mukaisesti ja ottaen huomioon edellä mainitut muutokset oli laatinut täydelliset kauppahallin piirustukset kaupungin rakennusjärjestyksen määräämään mittakaavaan ja näille piirustuksille oli anottu ja saatu asianmukainen vahvistus, tekemään toiminimen kanssa sopimuksen rautaosain toimittamisesta ja paikoilleen asettamisesta sekä muuten ryhtymään kaikkiin rakennusyrityksen täydellisen suorittamisen vaatimiin toimenpiteisiin.

Esiteltäessä valiokunnan mietintöä ja helsinkiläisen Osbergin työpajan kaupunginvaltuustolle myöhemmin esittämää kauppahallin rakentamistarjousta lisätyt kaupunginvaltuutetut päättivät, että halli sijoitettaisiin ¹⁾ Länt. rantakadulle, mutta muuten asia lähetettiin ²⁾ uuteen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Nyström, Tallqvist ja Grönqvist, insinööri E. C. E. von Knorring ja arkkitehti C. G. Hiort af Ornäs ja joka sai tehtäväkseen antaa siitä lausunnon toukokuun kuluessa.

Sen jälkeen kun viimeksi mainittu valiokunta, joka katsoi tarpeelliseksi vielä harkita kauppahallin rakentamista puusta ja laatia sen mukaisen ehdotuksen, oli varsinaiselle kaupunginvaltuustolle ilmoittanut ³⁾, ettei sen mietintöä ehditty antaa määrääjän kuluessa, lisätyt kaupunginvaltuutetut päättivät ⁴⁾ jäämättä odottamaan asian jatkuva valmistelua m.m., että kauppahalli rakennettaisiin pääasiallisesti aikaisemman valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin siten, että sen pituus tuli olemaan ainoastaan kaksi kolmannesta ehdotetusta sekä että se käsitti enintään kaksi kolmannesta valiokunnan ehdottamasta paikasta ja tuli sijaitsemaan kalastajasataman ja korttelin n:o 46 välillä, sekä osoittivat hallin rakentamiseen ja sisustamiseen 160,000 markkaa.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ sen ohessa m.m. antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ensi tilassa ryhtyä kaikkiin rakennusyrityksen täydellisen toteuttamisen edellyttämiin toimenpiteisiin.

Muista kauppahallin rakennuskysymyksen yhteydessä tehdyistä päätöksistä tehdään selvää muualla ⁶⁾ tässä kertomuksessa.

Talon rakentaminen palolaitokselle. Palotoimikunnan esityksen, että eteläisen palotornin tontille rakennettaisiin arkkitehti C. Th. Höijerin laatimien luonnospiirustusten mukainen palolaitoksen talo ja kaupungin vuoden 1887 menosääntöön otettaisiin n. 260,000 markan suuruinen määräraha tähän tarkoitukseen, kaupunginvaltuusto lähetti ⁷⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän talousarviomietinnössään ⁸⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti ⁹⁾, ennen kuin asiassa muuhun toimenpiteeseen ryhdyttiin, kehoittaa rahatoimikamaria antamaan valtuustolle täydellisen lausunnon palotoimikunnan esityksestä.

Vajan rakentaminen eteläisen palotornin tontille. Maistraatti anoi viitaten kaupungin rakennusjärjestyksen 18 §:ään kaupunginvaltuustolta toimenpiteisiin ryhtymistä eteläisen palotornin tontille rakennetun, kadun varrella sijaitsevan, käymälä- ja lantahuoneen käsittävän ulkokuoneen

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. 13 p. huhtik. 1 §. — ²⁾ S:n s:n s:n 20 p. huhtik. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. 18 p. toukok. 20 §. — ⁴⁾ Lis. valt. pöytäk. 25 p. toukok. 1 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 1 §. — ⁶⁾ Ks. ss. 125 ja 143. — ⁷⁾ Valt. pöytäk.

7 p. jouluk. 28 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 3 §.

poistamiseksi tai sen siirtämiseksi sisemmäksi tontin alueelle. Lähetettyään ¹⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto päätti ²⁾, koska oli virinnyt kysymys palolaitoksen talon rakentamisesta ³⁾ kyseiselle tontille, tehdystä esityksestä antaa kamarille tehtäväksi rakennuttaa tontin piha-alueelle käymälä- ja lantahuoneeksi sisustettavan väliaikaisen vajan kamarin esitykseen liitetyn ehdotuksen mukaisesti sekä sen jälkeen antaa desinfioida tontilla olevan lantakuopan.

Desinfisioimishuoneen rakentaminen. Terveystaloutakunnan tekemän ehdotuksen, että kunnallisen sairaalan alueelle rakennettaisiin tiilinen desinfisioimismaja, jossa olisi kaksi uunia, ja että kaupungin vuoden 1887 talousarvioon merkittäisiin 30,000 markan määräraha tähän tarkoitukseen, kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ⁵⁾ puollettua ehdotusta, mutta samalla ehdotettua, että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen tarkemmin tarkastaa lautakunnan suunnitelman ja erityisesti selvittää, voitaisiinko rakennus ainakin osaksi rakentaa puusta, valtuusto talousarvion järjestyksessä päätti ⁶⁾ olla merkitsemättä määrärahaa talousarvioon, mutta sen sijaan kamarin annettua asiasta ehdotetun lausunnon anoa maistraatilta toimenpidettä lisäjäsenten valitsemiseksi kaupunginvaltuustoon asiaa edelleen käsittelemään.

Ent. venäläisen muonamakasiinin sisustaminen tulli- ja pakkahuoneeksi. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että Lant. rantakadun varrella oleva venäläinen muonamakasiini sen jälkeen kun se oli luovutettu kaupungin käytettäväksi ⁸⁾, sisustettaisiin tulli- ja pakkahuoneeksi, sekä antoi kamarille tehtäväksi antaa ehdotuksen niistä muutostöistä, jotka rakennuksessa tämän johdosta olisi tehtävä, ynnä niiden kustannusarvion. Tätä ehdotusta laatiessaan tuli kamarin sen ohessa harkita, eikö myöskin satamakonttoria ja vaakahuonetta voitaisi sijoittaa tähän rakennukseen. Kamari lähetti sen jälkeen valtuustolle ehdotuksen, jonka mukaan makasiinirakennus sisustettaisiin tulli- ja pakkahuoneeksi sekä satama- ja tuulaakikonttoriksi arkkitehti C. Th. Höijerin laatimien piirustusten mukaisesti; rakennusmuutoksen kokonaiskustannukset kamari oli siinä arvioinut 80,000 markaksi, mistä määrästä 33,000 markkaa aikaisemmin oli varattu kyseiseen tarkoitukseen vuoden 1882 uudisrakennus- ja järjestyylainan varoista. Esitys päättyi ehdotukseen, että valtuusto hyväksyisi piirustukset sekä antaisi kamarille tehtäväksi hankkia niille vahvistuksen ja aikanaan antaa valtuustolle ehdotuksen tarkoitukseen lisäksi tarvittavien 47,000 markan hankkimisesta lainaamalla. Sen jälkeen kun kamarin ehdotus valtuuston päätöksen ⁹⁾ mukaisesti oli painatettu, asia palautettiin ¹⁰⁾ kamariin, jonka tuli antaa lausunto erinäisistä valtuustossa tehdyistä ehdotuksista, jotka koskivat rakennuksessa olevan tilan käyttöä. Vaadittu lausunto ei kuitenkaan saapunut kertomusvuoden kuluessa, mutta kaupungin vuoden 1887 menosääntöön otettiin ¹¹⁾ kamarin talousarviomietinnössään ¹²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti 33,000 markkaa entisen muonamakasiinin sisustamiseen tulli- ja pakkahuoneeksi.

Kasarminkadun kansakoulutalon muutosrakennustyö. Vuoden 1887 talousarvion järjestyksen yhteydessä kaupunginvaltuusto lähetti ¹³⁾ rahatoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. lokak. 5 §. — ²⁾ S:n 23 p. jouluk. 8 §. — ³⁾ Ks. edell. s. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 27 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. maalisk. 8 §. — ⁸⁾ Ks. s. 147. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. lokak. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. marrask. 6 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. jouluk. 3 §. — ¹²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23.

mikamariin valtuustossa vireille pannun ehdotuksen, joka koski Kasarminkadun kansakoulutalon Kasarmintorin puoleisen siiven uudestaanrakentamista.

Kasarminkadun kansakoulutalon korjaukset. Kansakoulujen tarkastajan filosofianmaisteri V. W. Öhbergin esityksestä rahatoimikamari oli määrännyt, että rakennuskonttorin samalla kun Kasarminkadun kansakoulutalon pohjoiseen siipeen aikaisemmin tehdyn päätöksen mukaisesti asetettiin uudet välikatot, myöskin tuli antaa korottaa mainittuja välikattoja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Katajanokalla olevien rakennusten myynti. Tehdyistä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ²⁾ rahatoimikamarin kaupungin laskuun myymään Katajanokan talojen n:ot 14, 84 ja 86 rappeutuneet rakennukset velvoittamalla ostajat poistamaan ne paikoiltaan.

Kaakeliuunin rakentaminen raatihuoneeseen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ sallia, että raatihuoneen eteishuoneeseen laaditun piirustuksen mukaisesti rakennettiin kaakeliuuni.

Kaupunginvaltuuston istuntosalin valaistus. Kaasuvalaistusosakeyhtiön isännöitsijän anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto oikeutti ⁴⁾ mainitun yhtiön kokeeksi asettamaan valtuuston istuntosaliin kaksi yhtiön omistamaa n.s. Siemensin ventilatiokaasulamp-pua käytettäväksi toistaiseksi siellä olevien kaasukuuruunujen sijasta.

Huoneiston luovuttaminen asevelvollisten katsastusta varten. Läänin kuvernöörin tiedusteltua, suostuiko kaupunki luovuttamaan huoneiston Helsingin arvannostoalueen asevelvollisten katsastusta varten, valtuusto päätti ⁵⁾ vastaukseksi kirjelmässä ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut sopivaa huoneistoa käytettävänä tähän tarkoitukseen.

Huoneiston vuokralleotto elintarpeiden tarkastusasemalle. Terveystoimituslautakunnan esityksestä, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ 1,000 markan vuosivuokrasta viiden vuoden ajaksi vuokrata huoneiston elintarpeiden tarkastusasemalle etelä Esplanaadikadun talosta n:o 2.

Kaivopuiston rakennusten vuokralleanto. Tehdyistä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁷⁾ rahatoimikamarin huutokaupalla tai hankkien sinetöityjä tarjouksia antamaan Kaivohuoneen vuokralle huhtikuun 1 p:stä 1887 joulukuun 1 p:ään 1891 sekä luovuttamaan Kaivopuiston kylpylaitoksen ja uimahuoneet tohtori W. Djakoffskylle toukokuun 1 p:stä samaan päivään vuonna 1888 5,000 markan vuokramaksusta sekä sikäläisen keilaradan viinuri N. Håkanssonille niinikään yhdeksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1887 600 markan vuokramaksusta.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁸⁾ vtt Grönqvistin ja Höijerin sekä heidän varamieheksen vtn Sandbergin.

Vesijohdon ulottaminen Katajanokan lääninvankilaan. Yleisten raken-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. syysk. 27 §. — ²⁾ S:n 22 p. kesäk. 17 §. — ³⁾ S:n 7 p. syysk. 32 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. jouluk. 7 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. maalisk. 7 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. helmik. 12 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. jouluk. 22 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. tammik. 3 §.